

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 2926/05
21.12.2005. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Vojimira Cvijovića, predsednika veća, Jovanke Kažić, Branislave Apostolović, Milomira Nikolića i Jasminke Stanojević, članova veća, u parnici tužioca AA, čiji je punomoćnik AB advokat, protiv tužene Republike Srbije - Ministarstvo unutrašnjih poslova, čiji je zakonski zastupnik Republički javni pravobranilac, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Beogradu Gž. 5187/05 od 25.5.2005. godine, u sednici održanoj 21.12.2005. godine, doneo je

P R E S U D U

PREINAČUJE SE presuda Okružnog suda u Beogradu Gž. 5187/05 od 25.5.2005. godine, u stavu drugom izreke tako što se odbija kao neosnovana žalba tužene i potvrđuje presuda Prvog opštinskog suda u Beogradu P. 2105/04 od 26.11.2004. godine u stavu prvom izreke, dok se u preostalom delu odbija kao neosnovana revizija tužioca izjavljena protiv odluke iz stava prvog izreke presude Okružnog suda u Beogradu Gž. 5187/05 od 25.5.2005. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Prvog opštinskog suda u Beogradu P. 2105/04 od 26.11.2004. godine, stavom prvim izreke delimično je usvojen tužbeni zahtev pa je obavezana tužena da tužiocu na ime naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede časti, ugleda, slobode i prava ličnosti, nastale neosnovanim lišenje slobode isplati iznos od 126.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 26.11.2004. godine pa do isplate. Stavom drugim izreke odbijen je kao neosnovan deo tužbenog zahteva kojim je tužilac tražio da se obaveže tužena da mu isplati još 594.000,00 dinara. Stavom trećim izreke, obavezana je tužena da tužiocu na ime troškova parničnog postupka isplati 27.340,00 dinara. Stavom četvrtim izreke, odbijen je zahtev tužioca za oslobađanje od plaćanja troškova parničnog postupka.

Odlučujući o žalbama parničnih stranaka Okružni sud u Beogradu je presudom Gž. 5187/05 od 25.5.2005. godine, stavom prvim izreke, odbio kao neosnovanu žalbu tužioca i potvrdio prvostepenu presudu u stavu drugom, trećem i četvrtom izreke. Stavom drugim izreke, preinačena je prvostepena presuda u stavu prvom izreke te je tužena obavezana da tužiocu isplati na ime naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede časti, ugleda, slobode i prava ličnosti zbog neosnovanog lišenja slobode iznos od 90.000,00 dinara sa zateznom kamatom od 26.11. 2004. godine pa do isplate, dok se tužbeni zahtev tužioca za iznos od 36.000,00 dinara odbija kao neosnovan.

Protiv navedene drugostepene presude tužilac je blagovremeno izjavio reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Ispitujući pravilnost pobijane presude u smislu čl. 386. ZPP, Vrhovni sud je našao da je revizija delimično osnovana.

U provedenom postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. tač. 11. ZPP na koju Vrhovni sud pazi po službenoj dužnosti a nema ni bitne povrede iz čl. 354. st. 2. tač. 14. i čl. 354. st. 1. u vezi čl. 375. st. 1. ZPP-a, na koje u reviziji ukazuje tužilac. Naime, nižestepene presude sadrže jasne razloge o odlučnim činjenicama a drugostepeni sud je ocenio sve žalbene navode koji su od odlučnog značaja i označio razloge koje je uzeo u obzir po službenoj dužnosti.

Tokom postupka je utvrđeno da je tužilac lišen slobode i zadržan u pritvoru u periodu od 25.3.2003. godine do 12.4.2003. godine, na osnovu rešenja o zadržavanju MUP-a od 25.3.2003. godine, na osnovu tačke 2. st. 1. Naredbe o posebnim merama koje se primenjuju za vreme vanrednog stanja od 12.3.2003. godine, kojom je predviđeno da zadržavanje može trajati najduže 30 dana. Protiv tužioca nije podneta krivična prijava za delo za koje se goni po službenoj dužnosti, niti se vodi krivični postupak za bilo koje krivično delo. Tužilac je zadržan u pritvoru 18 dana zbog sumnje da pripada grupi koja vrši krivična dela iz oblasti organizovanog kriminala, kao i ubistva premijera, zbog čega je njegova porodica trpela neprijatnosti, tužilac živi u maloj sredini u kojoj se svi znaju, nasilno je odvojen od supruge i malog deteta, nije mu bilo dozvoljeno da se javi porodici koja prvih par dana nije znala šta se sa njim događa. Za vreme informativnog razgovora optuživan je od strane inspektora tužene da je kao policajac na Kosovu počinio zločine zbog čega mu preti suđenje u Hagu. Najpre je smešten u Okružni zatvor u Beogradu, a potom u vojni zatvor gde je bio smešten sa licima koja su počinila razna krivična dela.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja pravilno su nižestepeni sudovi primenili materijalno pravo kada

Revizori su ovako utvrdjenog činjeničnog stanja, pravilno su nižestepeni sudovi primenili materijalno pravo kada su zaključili da je tužena u obavezi da naknadi nematerijalnu štetu tužiocu na osnovu odredbe čl. 172. st. 1. ZOO, jer je odlukom Ustavnog suda RS br. I U. 93/03 od 8. jula 2004. godine ("Službeni glasnik RS", br. 83/04 od 23.7.2004. godine) tačka 2. stav 1. Naredbe na osnovu koje je tužilac zadržan u pritvoru, proglašena neustavnom i nezakonitom.

Međutim, osnovano se revizijom ukazuje na pogrešnu primenu materijalnog prava u pogledu visine dosuđenog iznosa nematerijalne štete.

Naime, duševni bolovi zbog povrede časti, ugleda, slobode i drugih prava ličnosti, predstavljaju jedinstven vid štete koji obuhvata sve štetne posledice nematerijalne štete vezane za ličnost oštećenog proistekle iz neosnovanog lišenja slobode. Naknada nematerijalne štete u smislu čl. 200. st. 1. ZOO ima za cilj materijalnu satisfakciju zbog povrede napred navedenih prava ličnosti, a za ovaj vid štete dosuđuje se jedan iznos naknade pri čijem odmeravanju sud uzima u obzir sve okolnosti slučaja, subjektivne i objektivne prirode kao što su dužina trajanja lišenja slobode, težina i priroda krivičnog dela, ugled koji je oštećeni ranije uživao u svojoj životnoj i radnoj sredini, odnos te sredine prema njemu posle lišenja slobode i druge činjenice koje utiču na prirodu, težinu i trajanje psihičkih bolova izazvanih lišenjem slobode.

Imajući u vidu sve okolnosti koje su u napred navedenom smislu nižestepeni sudovi utvrdili, a posebno tužiočeve aktivnosti na poslovima i radnim zadacima pre pritvaranja i s tim u vezi razloge pritvaranja a sve u kontekstu povrede časti i ugleda koje je tužilac ranije uživao u svojoj životnoj i radnoj sredini, kao i činjenicu da je i dalje zaposlen u MUP-u RS, pravilno je prvostepeni sud primenio odredbu čl. 200. st. 2. ZOO kada je prilikom odmeravanja visine novčane naknade tužiocu vodio računa i o tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive sa njenom prirodom i društvenom svrhom. Stoga je i po oceni Vrhovnog suda, pravilno prvostepeni sud primenio materijalno pravo kada je preko dosuđenih 126.000,00 dinara na ime pravične novčane naknade nematerijalne štete tužbeni zahtev odbio kao previsoko postavljen.

Kako je visina nematerijalne štete utvrđena prema okolnostima u vreme donošenja prvostepene presude, tužiocu pripada pravo na zateznu kamatu na dosuđeni iznos naknade štete u smislu čl. 277. st. 1. ZOO u vezi čl. 1. Zakona o visini stope zatezne kamate, od dana presuđenja pa do isplate.

Sa iznetih razloga, Vrhovni sud je na osnovu čl. 393. i 395. st. 2. ZPP-a, u vezi čl. 491. ZPP-a ("Službeni glasnik RS", br. 125/04) odlučio kao u izreci.

Predsednik veća-sudija,

Vojimir Cvijović, s.r.

Za tačnost otpravka

sd